

OLIJ TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION SOHADAGI ILG'OR TAJRIBALAR

Avliyayeva Diyora Musoyevna

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta'lim muassasalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish borasidagi ilg'or xorijiy va mahalliy tajribalar tahlil qilinadi. Innovatsion g'oyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish, startap loyihalarni qo'llab-quvvatlash va raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali ta'lim sifatini oshirish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: innovatsiya, oliy ta'lim, ilg'or tajriba, startap, raqamli ta'lim, texnologik rivojlanish.

Oliy ta'lim tizimi jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ushbu maqolada oliy ta'lim muassasalarida innovatsion yondashuvlar orqali ta'lim sifatini oshirish, talabalar faolligini kuchaytirish va ilmiy natijadorlikni yaxshilash borasida amalga oshirilayotgan ilg'or tajribalar tahlil etiladi. Xususan, raqamli ta'lim, startap inkubatorlari va o'quv jarayoniga innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish masalalari o'rganiladi. Zamonaviy jamiyatda raqobatbardoshlik va barqaror taraqqiyotning muhim omillaridan biri — bu innovatsion faoliyatdir. Ayniqsa, oliy ta'lim muassasalari innovatsiyalar generatori sifatida jamiyatga ilmiy-texnik yutuqlarni yetkazishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shunday ekan, bugungi kunda oliy ta'lim muassasalarida innovatsion infratuzilmani yaratish, ilg'or texnologiyalarni o'quv jarayoniga tatbiq etish, startap va texnoparklarni qo'llab-quvvatlash dolzarb vazifaga aylangan. Innovatsiya bu — yangilik kiritish, mavjud tizimni takomillashtirish yoki ilgari qo'llanilmagan usullarni joriy qilish demakdir. Oliy ta'limda innovatsion faoliyat quyidagilar orqali amalga oshiriladi:

- Yangi ta'lim texnologiyalarini ishlab chiqish va joriy etish

- Startap va tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan dasturlar
- Ilmiy-tadqiqot ishlanmalarni tijoratlash
- Ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasini mustahkamlash

Oliy ta'lim tizimi zamonaviy dunyoda jamiyatning bilim salohiyatini oshirish va iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Bugungi kunda ta'lim muassasalari innovatsion yondashuvlar asosida faoliyat yuritayotganligi, ta'limning sifatini oshirishga, talabalar faolligini kuchaytirishga va ilmiy natijadorlikni oshirishga xizmat qilmoqda. Oliy ta'lim muassasalarida innovatsiyalarni amalga oshirish, ayniqsa, raqamli texnologiyalar va startap ekotizimlarini rivojlantirish orqali ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Startap inkubatorlari va akseleratorlari: Innovatsion yondashuvlar, shu jumladan startap inkubatorlari va akseleratorlari orqali talabalar va yosh tadbirkorlar o'z g'oyalarini amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'lishmoqda. Oliy ta'lim muassasalari qoshida tashkil etilgan startap markazlari va texnoparklar talabalarga o'z biznes g'oyalarini rivojlantirishda yordam beradi. Toshkent shahridagi Innovatsion rivojlanish markazi va "Mirzo Ulug'bek Innovation Center" kabi muassasalar startaplarni qo'llab-quvvatlash va ilmiy-tadqiqot ishlarini biznesga aylantirishda samarali faoliyat yuritmoqda. Oliy ta'lim muassasalari ilmiy-tadqiqot ishlari va startaplarni rivojlantirishda xususiy sektor va xalqaro hamkorlikda ishlashni o'z strategiyasiga kiritmoqdalar. Navoiy davlat konchilik instituti va Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti tomonidan ishlab chiqilgan startap loyihalari, shuningdek, xususiy kompaniyalar bilan hamkorlikda amalga oshirilgan innovatsion tadqiqotlar natijasida, talabalarga tajriba orttirish imkoniyatlari yaratilmoqda.

O'zbekiston oliy ta'lim tizimidagi innovatsion yondashuvlar: O'zbekistonda so'nggi yillarda oliy ta'lim muassasalarida innovatsion yondashuvlar amalga oshirilmoqda. Masalan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-5117-sonli farmoni asosida davlat tomonidan oliy ta'lim muassasalariga innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun qo'shimcha mablag'lar ajratilmoqda. Bundan tashqari,

universitetlar qoshida tashkil etilgan texnoparklar va startap inkubatorlari talabalarga o'z g'oyalarini amaliyotga tadbiq etish imkonini beradi.

Xulosa. Innovatsiya -bu yangilik kiritish, mavjud tizimlarni takomillashtirish, samaradorlikni oshiruvchi yondashuvlarni joriy etishdir. Oliy ta'limda innovatsion yondashuvlar orqali:

- Ta'lim sifatini oshirish,
- Talabalar bilimini mustahkamlash,
- Ilmiy ishlanmalarni amaliyotga yo'naltirish,
- Raqobatbardosh kadrlar tayyorlash maqsad qilinadi.

Innovatsiyalar bugungi kunda ta'limda muqobil o'quv metodlari, raqamli texnologiyalar, startap ekotizimlari, masofaviy ta'lim va ilmiy-tadqiqot faoliyatini tijoratlashtirish shaklida namoyon bo'lmoqda. Oliy ta'lim muassasalarida innovatsion yondashuvlar orqali ta'lim sifati, talabalar faolligi va ilmiy natijadorlik oshmoqda. Ilg'or xorijiy tajriba shuni ko'rsatadiki, universitetlar nafaqat bilim beruvchi, balki amaliyotga yo'naltirilgan innovatsiyalar markaziga aylanishi lozim. O'zbekistonda bu borada boshlangan islohotlar davom ettirilib, innovatsion infratuzilma kengaytirilsa, oliy ta'lim tizimining raqobatbardoshligi va samaradorligi oshadi. Oliy ta'lim muassasalarida innovatsion yondashuvlar ta'lim sifatini oshirish, talabalar faolligini kuchaytirish va ilmiy natijadorlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi. Innovatsion texnologiyalarni, startaplarni va ilg'or ta'lim usullarini joriy etish, oliy ta'lim tizimini global miqyosda raqobatbardosh qiladi. O'zbekistonda ham innovatsion ta'lim tizimining rivojlanishi davom etmoqda, bu esa jamiyatning ilmiy salohiyatini oshirish va iqtisodiy taraqqiyotga hissa qo'shishga yordam beradi. Shunday qilib, innovatsiyalar oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini oshirish, talabalar bilimini mustahkamlash, ilmiy ishlanmalarni amaliyotga yo'naltirish va raqobatbardosh kadrlar tayyorlashda muhim rol o'ynaydi. Innovatsion metodlar va raqamli texnologiyalar ta'limni zamonaviy va samarali qiladi, shuningdek, talabalarni real dunyo muammolarini hal qilishga tayyorlaydi. Bu yondashuvlar ta'lim

tizimini takomillashtirishga va uning sifatini yangi bosqichga ko'tarishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. World Bank. (2021). *Higher Education and Innovation: Global Trends and Policies*.
2. UNESCO. (2020). *Innovating Education and Educating for Innovation*.
3. Toshkent Axborot Texnologiyalari Universiteti (2022). Innovatsion yondashuvlar orqali ta'lim sifatini oshirish. *Ilmiy yangiliklar*
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-5117-sonli qarori. "Innovatsion rivojlanish strategiyasini amalga oshirish to'g'risida", 2021 yil.
5. *MIT Innovation Initiative* – www.innovation.mit.edu